

Latviešu folklorā

No Latviešu Folkloras Krātuves materiāliem

I.

Kā tauta tulko dzīvnieku balsis un citas skaņas.

No dzīvnieku balsu un citu skaņu tulkojumiem redzams, ar kādu interesi un sirsnību tauta vērojusi putnus, kustoņus, stādus, pat nedzīvus priekšmetus. Vajadzīga arī attīstīta fantāzija un labas raksturošanas spējas, lai uztvertu pašu īpatnējako kāda dzīvā vai nedzīvā priekšmeta dabā. Piemēram taisni apbrīnojami ar vienu pašu vārdu zīmets ods, kad tas plijas cilvēkam par lielu radu virsū un sīc: „Znots, znots...”

Nodrukājot šo stud. phil. Austras Sleseres sastādīto izlasi, Latviešu Folkloras Krātuve (Rīgā, Valdemāra ielā 36-a) vēlas uzmodināt „Latvijas Saules” lasītājus sakrāt arī savas apkāmes dzīvnieku, stādu un lietu valodu. No tā varētu redzēt, kādos Latvijas apvidos tie runā vienādi, kādos citādi. Un ja sakrātos no visam pusem pietiekoši daudz ziņu, tad pētnieki varētu pat noteikt, ar kādiem iemesliem atsevišķu apgabalu savādības izskaidrojamas.

Zināms, svarīgs un uzrakstams tikai tas, kas dzirdēts no veciem ļaudīm, jo to, ko jaunie no grāmatām iemācījušies, vēl reiz rakstīt nav nozīmes. No sīkiem smilšu graudiņiem izceļas kalni, tādēļ Latviešu Folkloras Krātuve būs pateicīga par katru, pat arī gluži īsu ziņu.

Meža balodis: Vistam pullk, man duj'!

— 68, 210. Milda Meijere, (dzv.) Kaletu pamsk.,
c. Priekuli.

Meža balodis: Citi vīri pupas sēja, es tās pupas
izlasiju, man pāršāva krūšu kaulu, es nokritu
pupts.

— 74, 525. Jānis Sedols, Bārtā. Liepajas apr.

Balodis savā dziesmā prasa: Ko tur šūn, ko tur
šūn. Ūzas šūn, ūzas šūn.

— 72, 9746. Bruno Riekstiņš, Cesvaines apk. Ma-
donas apr.

Kā balodis lielosies, ka šis puspūru piedēš, ta
vaigot sacīt, ka šis melojot, tā šis tūli saskaities klieg-
šot preti: Izpūs taus sirc trauks tukš! Izpūs taus sirc
trauks tukš!

— 145, 1958. H. Skujiņš, dzird. Biļska, Valkas apr.
Teic. Liene Strazdiņa.

Bolūžu saruna: Reiz divi bolūži sed kūka. Vins
soka: Kūma, kūma. Otrs vaicāj: Kūu dor,
kūu dor.

Tys atbild: Jivzys lōpu, Jivzys lōpu. Salōp
man, salōp man.

Daāvai, dāvai.

— 211, 479. Francis, Cepļaks, dzird. Kalupe, Dau-
gavpils apr. Teic. Tekla Taivāne.

Bezdelīga, kaķi ieraugot: Tu žids, tu žids, tu žids.

— 220, 25. Valsts Bauskas vdsk. Anonims, dzird.
Panemune, Bauskas apr.

Bezdelīga: Vista perē trīs nedēļas, zose perē
četras nedēļas, es pate deviņas dienas, deviņas
naktes, ja tas nav tiesa, tad izrauj mēli pa pa-
kausi, čirkš.

— 74, 523. Jānis Sedols, dzīv. Bārtā, Liepajas apr.

Bezdelīga: Viss palika, viss palika rudenī — ru-

denī, tas pats resnais zvirbulis, tas pats resnais zvirbulis, savā resnā kaklā visu sagrūdis, Kad es viņu rokā dabušu — pušu vidū — varks!

— 72, 10105. Bruno Riekstiņš, dzīv. Cēsvainē, Madonas apr.

Bezdelīga: Te šū, te lāp, ka puīš' redz, ka neredz, pārplēš pušu, plērrks.

— 32, 1566. Irma Medne, dzird. Rīgā.

Bezdelīga: Šodien jūgsim, rītu brauksim, parit Rīgu redzesim.

— 23, 3116. K. Bukums.

Bezdelīga: Kas karstaks kā uguns, kas cietaks kā akmens, plēš vidū pušu žvirkt.

— 2, 1024. Cēsvaines vsk., Marija Jirgens, dzv. Vaidava, teic. Elizabete Bringele, dzr. Straupe, Cēsu apr.

Bezdelīgas dziesma:

Kamēr māte viesus vada,

Tikmēr bērni gaļu cep,

Tauki skreja ugunī,

Vidžu, vidžu čurks.

— Es gan būtu pastudzejis,

Man pagrieza pakaklīti,

Asentiņa izteceja,

Vidžu, vidžu čurks.

— 32, 387. Irma Medne, dzr. Rīgā.

Bezdelīga: Manam tēvam bij piecs cepurs, viena zila, viena mella, viena balta, viena... plēsis vidū pušu plirkt.

— 2, 1021. Cēsvaines vsk., Marija Jirgens, dzv. Vaidava, teic. Marija Paegle, dzird. Sējas m., Rīgas apr.

Lauku bezdelīga: Šodien lāpij, rītā valkāš, parit plisis plirrrks!

- 23, 48. K. Bukums, dzr. Valmieras apk.
 Cīrulis: Manam tēvam simtu simtu sviķurbu sviķurbu, simtu simtu sviķurbu.
 — 145, 1418. H. Skujiņš, dzr. Meros, Valkas apr., teic. Augusts Kārklīņš.

Cīrulis: Liru laru lā — jauka vasara.
 — 23, 10422. K. Bukums, dzv. Valmieras apr., teic. Karlīne Vitmane, dzv. Ķieģeļu pag., Valmieras apr.

Cīrulis pavasarī: Klā' kažoku apakšā, klā' kažoku apakšā — es kritišu, es kritišu! (ātri izrunat).
 — 68, 211. Milda Meijere, Kaļetu pamsk., c. Priekuli, Liepajas apr.

Uz augšu skrejot cīrulis dzied: Īšu Diviņam dzirnavu kalt, īšu Diviņam dzirnavu kalt. Kad laižas uz zemi: Kaltiņš nūkrita, kaltiņš nūkrita!

— 41, 632. Otto Timāns, dzr. Alsveļu pag., Valkas apr.

Lakstīgala: Milet ir grūt, millet ir grūt, jo cits, jo cits to nejūt, tik sirds, tik sirds trik, trik, trik.
 — 142, 2618. Fr. Kresliņš, dzr. Beļavā un Vecgulbenē, Madonas apr.

Lakstīgala:

Kur bi, kur bi? Tirgu, tirgu.

Ko pirk, ko pirk? Zirgu, zirgu.

Cik dev, cik dev? Ort, ort, ort.

Kāds bij, kāds bij? Klips, klips, klips.

— 74, 618. Jānis Sedols, dzr. Bārtā, Liepajas apr., teic. Katrine Reine, dzv. Bārtā.

Lakstīgala: Ar baltu ķēv', ar baltu ķēv', uz Rīgu brauc! ar kārklu vic', ar kārklu vic' sit par lip'.

— 72, 9884. Bruno Riekstiņš, dzr. Cesvainē, Madonas apr.

- Valodze: Sildi pien', mielo diev', pakar krieiv'
ozolā.
- 137, 6. Anna Rubine, dzv. Ipiķu pag., Valm. apr.
- Valodze: Saimnieks brauks uz Rīgu, saimnieks
brauks uz Rīgu, vedis siļķes, vedis siļķes, piena
nav, piena nav... ēks, ēks!
- 72, 9742. Br. Riekstiņš, dzr. Cesvaines apv., Ma-
donas apr.
- Vālodze: Viļum, viļum, zirgi linās, Rīgā brauks,
zirga nav.
- 32, 1565. Irma Medne, dzr. Rīgā.
- Cālis saka: Pieci, pieci.
- 145, 1720. H. Skujiņš, dzr. Smiltene, Valkas apr.
- Gailis, kad viņam druscīt vien bailēs: Kas tu tāds
esi, kas tu tāds esi? — Kad viņam ļoti bail,
tad viņš saka: Lai Dievs pasarg', lai Dievs pa-
sarg'.
- 219, 1067. Lizuma pamsk., Laiveniece, dzr. Lizu-
mā, Cēsu apr.; tc. M. Žagare.
- Gailis: Citi bērni Rīgā,
Citi bērni Bauskā,
Es pats Jelgavā.
- 32, 1801. Irma Medne, dzr. Ozolnieku pag., Jel-
gavas apr.; teic. P. Sile, Lādē, Valmieras apr.
- Gailis: Tata gan graudi, tata gan graudi!
- 1, 213, 78. Bauņu Milītes pamsk., Valmieras apr.,
Arvids Olups.
- Gaiļi plūcoties saka: Aha, aha! Izplūkušies, uzva-
retājs lielās: Re, kas ir vīrs! Otrs atbild: Te,
lūk, ir vīrs!
- 137, 670. Anna Rubine, dzv. Ipiķu pag., Valmie-
ras apr.
- Vistas, vanagu ieraugot: Kur, kur bēgt, kur bēgt?

- 2, 1524. Cesvaines vsk., Marta Strupite, dzr. Cesvaines pag., Madonas apr.
- Vistas dziesma. Vista ziemu izgājusi laukā klie dz: Vis' ziem' pastaiga basam kājam! Vis' ziem', vis' ziem' pastaiga basam kājam! Kas tev vain's, kas tev vain's.
- Gailis: Kas tad man postal's dev, kas tad man postal's dev? Ko klie dz, ko klie dz?
- 72, 9885—6. Br. Riekstiņš, dzr. Cesvaines pag., Madonas apr.
- Gaiļa un vistas saruna.
- Gailis: Sieviņ miļā, smukā, es tev būtu kurpes šuvis, man nav tāda liesta!
- Vista: Ko tu melo, ko tu melo!
- 2, 767. Cesvaines vsk., Erika Berziņa, teic. Jānis Ozoliņš, Rūjienas dr. Juratā, Valmieras apr.
- Gaiļa, tītara un teļa saruna ziemassvētku ritā.
- Gailis: Kristus piedzima, Kristus piedzima!
- Tītars: Kurr, kurr, kurr?
- Teļš: Betleme.
- 2, 764. Cesvaines vsk., Erika Berziņa, teic. Jānis Ozoliņš, Rūjienas dr. Juratā, Valmieras apr.
- Vārna: Klāv, Klāv, ritā prāv, dabūs liel' cāļa kāju. Piezime: Ta kā vārna cāli nozaguse, tamdeļ viņa sola Klāvam cāļa kāju, lai liecina tiesā viņai par labu.
- 74, 528. Jānis Sedols, dzv. Bārtā, Liepajas apr.
- Vārna: Karl, Karl, pār cel grāvi pār.
- 23, 9173. K. Bukums, dzr. Valmieras apr., teic. Kristine Slavite, dzv. Mūrmuižā, Valmieras apr.
- Vārna pie nosprāguša zirga: Vīram skād', vīram skād'! Man acis, man acis.
- 23, 3956. K. Bukums, dzv. Koku pag., Valmieras

- apr., teic. K. Bukuma, dzr. Vaidavas un Veļķu pag., Valmieras apr.
- Vārna pie nosprāguša mācītāja zirga: Grāks, grāks. Krauklis, knābdams tam acis ārā: Krons, krons (kroņa manta — labakā zorte).
- Žagata, pielēkusi tam tuvumā: Cik tur ir, cik tur ir? — 142, 2616. Fr. Krēsliņš, Beļavā, Vecgulbenē, Madonas apr.
- Krauklis: Plauks, plauks par katla dibenu, plauks, plauks par katla dibenu! — 72, 9745. Br. Riekstiņš, dzr. Cesvaines apk., Madonas apr.
- Zvirbulis, pavasarī: Siev', siev', vek, vek! — Rudenī: Siev', siev', veģis, veģis!
- 2, 1025. Cesvaines vsk. Marija Jirgens, dzr. Vaidavā, teic. dzird. Ainažos, Valmieras apr.
- Žīgurs (zvirbulis), pavasarī dziedot: Siv, siv, siv! saucot pie sevis sievu; bet rudenī dzenot projam: Proč, proč!
- 41, 281. Otto Timāns, dzr. Alsviķu pag., Valk. apr.
- Purva strazds: Tas kungs, tas kungs, to ķēks', to ķēks', sit, sit, sit!
- 2, 1535. Cesvaines vsk. Marta Strupite, dzr. Cesvaines pag., Madonas apr.
- Meža strazds: Tīļ tev', Tīļ tev', sed zemē, sed zemē, tais' pip', tais' pip', ej mežā, lai ogas, lai ogas, nes uz māju bērniem, nes uz māju bērniem.
- 2, 1554. Cesvaines vsk., Milda Vaivare, dzr. Tirzas pag., Madonas apr.
- Pelekais jeb meža strazds: Citi vīri ēd olas, citi vīri ēd gaļu, kas man dos, kas man dos, ne katla kājas, ne uguns kuras, pieticis, pieticis ka citi vīri.

- 74, 521. Jānis Sedols, dzr. Bārta, Liepajas apr.
Pelekais (purva) strazds: Es gāju pa ceļu,
satiku briedi, kā liku pa pieri, trīs dienas zeme
vēl ribeja, trīs gadi, trīs gadi smaganas vēl edu!
— 145, 1419. H. Skujiņš, dzr. Mēros, Valkas apr.,
teic. Augusts Kārklīšs.

Melnais strazds: Ziemu izcietis, ziemu izcietis,
ne ugun' kūris, ne podu kāris.

- 23, 10423. K. Bukums, dzr. Valmieras apr., teic.
Karlīne Vitmane, dzīv. Ķieģeļu pag., Valm. apr.

Melnais strazds: Pētū, Pētū, pārdod ķevl, pārdod
ķevi! Cik pras', cik pras'? Pieci marki, pieci marki.
Ardiev!

- 72, 10067. Br. Riekstiņš, dzr. Cesvaines pag.,
Madonas apr.

Strazda dziesma: Kas kažoku lāpa, kas kažoku lāpa,
tas drīzi mirst, tas drīzi mirst; kas sakas lāpa,
kas sakas lāpa, tas ilgi dzīvo, tas ilgi dzīvo!

- 72, 10101. Br. Riekstiņš, dzr. Cesvaines pag., Ma-
donas apr.

Sloka, laižoties: Svarki, svarki, kur siksna, svarki,
svarki, kur siksna!

- 268, 182. Peteris Ravizers, dzr. Slates pag., Je-
kabpils apr., teic. Anna Ravizere.

Dzeguzes tēviņš: Tiš peret, tiš peret! — Matite:
Kas kūkos, kas kūkos?

- 2, 759. Cesvaines vsk., Erika Bērziņa, teic. Jānis
Ozoliņš, Rūjienas dr., Juratas pag., Valm. apr.

Zosis, kad grib iet auzās, tad runa: Griet', Dāc',
iesim auzās! — Pa ceļam runa: Pa div', pa
vien', pa div', pa vien'! — Auzās nonākušas,
tās saka: Katra pie vien, katra pie vien!

- 32, 2916. Irma Medne, dzr. Ozolnieku pag., Jel-

gavas apr., teic. A. Sile, dzv. Garozas pag., Jelgavas apr.

Pīle: Beg, bēg, beg! — Ari: Pag', pag', pag'!

— 23, 5217. Kārlis Bukums, dzr. Valmierā.

Tetera jeb rubeņa dziesma: Kur ēdu, tur dzeru, tur palika sudraba karote.

— 74, 527. Jānis Sedols, dzr. Barta, Liepajas apr.

Rubenis, pavasarī dziedot: Kažuku puardūšu, riedeni pierkšu! Kažuku puardūšu, riedeni pierkšu!

— Bet rudeni dziedot: Riedeni puardūšu, kažuku pierkšu! Riedeni puardūšu, kažuku pierkšu!

— 41, 777. Otto Timans, dzr. Alsviķu pag., Valkas apr.

Grieze: Grēks, grēks, grēks!

— 2, 761. Cēsvaines vsk. Erika Bērziņa, teic. Jānis Ozoliņš, Rūjienes dr., Juratas pag., Valmieras apr.

Pūce: Kur vist', kur vist'.

— 83, 79. M. Ripa, dzr. Zemītes pag., Tukuma apr., teic. Anna Cielava.

Cielaviņa baras uz kaķi: Kur rīkst, kur rīkst!

— 32, 1917. Irma Medne, dzr. Ozolniekos, Jelgavas apr., teic. P. Sile, Lādes pag., Valmieras apr.

Mednis: Nupat būs, nupat būs, nupat būs, nupat būs! Redz, kā izšviksteja.

— 2, 1102. Cēsvaines vsk. Arnolds Sebris, dzr. Golovskas pag.

Meža circenis (lietus putniņš): Cits, cits vīrs manu sievu prec, parauj piķis, dabūs citu!

— 74, 519. Jānis Sedols, dzr. Barta, Liepajas apr.

Meža circenis (lietus putniņš) lietus laikā dzied: List, list, list.

— 74, 520. Jānis Sedols, dzr. Barta, Liepajas apr.

Salnas putniņš: Silts, silts, silts, silts.

- 23, 75. K. Bukums, Valmieras apr.
 Bītes. Otrie, trešie „bērnī“ (t. i. spiets) dzied.
 Vecā bišu māte dziedot: Prūm, prūm... (projam.
 projam dzenot jauno) un jaunā pretim: Īt, īt
 (iet, iet).
- 41, 311. Otto Timans, dzr. Alsviķu pag., Valkas
 apr.
- Ods, kad laižoties pie cilvēka, sakot: Drusciņ, drus-
 ciņ, — bet kad piedzēris projam skrien, tad:
 Paņēmu, spangī.
- 72, 5041. Br. Riekstiņš, teic. Kārlis Upits, dzr.
 Bikseres pag., Madonas apr.
- Varde: vart, vart.
- 142, 1977a. Fr. Krēsliņš, dzr. Beļavā un Vecgul-
 benē, Madonas apr.
- Vāvere: Jevol, jevol.
- 142, 1977. Fr. Krēsliņš, dzr. Beļavā un Vecgul-
 benē, Madonas apr.
- Mazais vērsis sakot tā: Visiem, visiem. — Vi-
 dejais vērsis: Man ar, man ar! — Lielais vē-
 sis: Man vienam pašam, man vienam pašam.
- 145, 1728. H. Skujīņš, dzr. Smiltene, Valkas apr.
- Teļš: Moz', ei, Moz', ei!
- 2, 1525. Cesvaines vsk., Marta Strupite, dzr. Ces-
 vaines pag., Madonas apr.
- Lai govs bizotu: Bizo, gotiņ, bizo, gotiņ, dundurs
 ļipā, vāle pierē.
- 450, 470. A. Medne, dzr. Rīgā, teic. Anna Stu-
 dente, dzr. Patkules pag., Madonas apr.
- Jēri gremo: Miķel, Miķel, Miķel! — Vecās aitas:
 Jēkaup, Jēkaup!
- 68, 245. Milda Meijere, Kaletu pamsk., Liepajas
 apr.

- Aitas pavasari: Jers: Maz' zalit'! — Aita: Lab', lab', lab'! — Auns: Tād' pat' kā pār'!
- 2, 1078. Cesvaines vsk., Kārlis Meistars, dzr. Mēdzules pamsk., Madonas apr.
- Ka sivēniem griboties ēst, ta šie tā vie kliezot: Tiri janīkst! Tiri janīkst! — Bet ka saimnīca vē nedodot ēst, ta ņemot vaļā: Ak nīkšana! Ak nīkšana, nīkšana!
- 145, 1439. H. Skujiņš, Mēros, Valkas apr., teic. Augusts Kārklīšs.
- Cūka runa vāciski: Vas? Vas?
- 68, 403. Milda Meijere, Kaļētu pamsk., c. Priekuli, Liepajas apr.
- Kaķis: Ņau peļu, ņau peļu! — Kad atradis: Irr, irr!
- 2, 1537. Cesvaines vsk., Marta Strupīte, dzr., Cesvaines pag., Madonas apr.
- Kaķis: Surr gāju, turr gāju, es ar nastu parrgāju, citi kaķi neparrgāja.
- 2, 1079. Cesvaines vsk., Kārlis Meistars, dzr., Cesvaines pag., Madonas apr.
- Suns, kad zagļi zog: Krau, krau, krāu, ved, ved, ved.
- 74, 567. Jānis Sedols, dzr. Bārtā, Liepajas apr.
- Suns, kad viesi nāk: Vār, vār, cep, cep.
- 74, 568. Jānis Sedols, dzr. Bārtā, Liepajas apr.
- Puiši meitās iedami gudro savā starpā, vai šinīs mājās būtu jaunas meitas vei ne. — Lielais suns atbild: Nav, nav! — Mazais šunelis: Ir, ir, ir, ir, ir!
- 68, 246. Milda Meijere, Kaļētu pamsk., c. Priekuli, Liepajas apr.
- Kad vilks izved savus bērnus mežmalā, tad viņš runājot: Jūs esat mani bērni, es jūsu tēvs. — Bērni atbildot: Tā, tā tētīt, tā, tā tētīt.

- 72, 10126. Br. Riekstiņš, dzr. Cēsvaines pag. Madonas apr.
Vilki gaudo. Vecais vilks: Kas man vecam maizi duas, kas man vecam maizi duas? — Mazie vilcēni: Mēs, mes, mēs!
- 41, 725. Otto Timans, dzr. Alsviķu pag. Valkas apr.
Spriguļi rudzus kuļot: Čukas rudzos, čukas rudzos! Kaktā kuldā, kaktā kuldā!
- 556, 1045. M. Berziņš, dzr. Umurgā, Valmieras apr.
Sprigulis pa varpām sitot: Tepat visi, tepat visi. — Pa salmiem: Cits uz cita, cits uz cita.
- 2, 1090. Cēsvaines vsk., Zenta Preimate, dzr. Līzumā, Cēsu apr., teic. A. Preimate.
Spriguļi kuļot divatā: Bads bijs bads bus, bads bijs bads bus. — Trijātā: Iztikuši, partikuši, iztikuši, pārtikuši. — Četrātā: Bagāti, bagāti, bagāti.
- 2, 1044. Cēsvaines vsk., Helda Masule, dzr. Bērzaunes pag., Madonas apr.
Spriguļi divatā kuļot: Pilnā, pilnā. — Četrātā: Tukšā postā, tukšā postā, tukšā postā.
- 2, 910. Cēsvaines vsk., M. Dunkule, teic. Pēteris Dunkuls, Beļavas pag., Madonas apr.
Dzirnavas: Klapata, klapata.
- 142, 1962a. Fr. Krēsliņš, dzr. Beļava un Vecgulbenē, Madonas apr.
Ēvele: Še tev, še tev!
- 93, 12. Ernests Liepiņš, dzr. Pavīte, Cēsu apr., teic. Pēteris Liepiņš, dzv. Pavīte.
Rati uz pilsētu braucot: Pirks darvu, pirks darvu. — Atpakaļ braucot: Ne pirk ne kā, ne pirk ne kā.

— 2, 776. Cesvaines vsk., Erika Bērziņa, teic. Anna Rūtiņa, Biržu pag., Jēkabpils apr.

Rati prombraucot: Kā būs, tā būs, kā būs, tā būs.

— Atpakaļ braucot: Kā bij, tā bij, kā bij, tā bij.

— 2, 774. Cesvaines vsk., Erika Bērziņa, teic. Jānis Ozoliņš, Juratas pag., Valmieras apr.

Skroderi vairak cienīti un labak baroti nekā kurpnieki, tamdēļ skroders šuj: Svists ar maizi nasmeķej, svists ar maizi nasmeķej. — Bet kurpnieks sit: Kam (kaut) tik bejs, kam tik bejs.

— 41, 440. Otto Timans, dzr. Alsviķu pag., Valkas apr.

Kaleja kalšanu izteic, kad ar dižo āmuru sit, tas runa: Šim tam, šim tam. — Bet kalejs ar mazo āmuru atkal piesit uz laktu: Pimberis, pimberis.

— 74, 1290. Janis Sedols, dzr. Bārtā, Liepajas apr., teic. Cimblermans, dzr. Bārtā, Dunikā, Nicē, Rucavā, Liepajas apr.

Ka kurpnieks šuvot, ta drāte sakot tā: Nau maizes, nau maizes! — Bet otrā galdā galā šuvot skrodelis un pavediens sakot tā: Aukšā uz plaukta! Aukšā uz plaukta!

— 145, 1374. H. Skujiņš, dzr. Smiltene, Valmieras apr.

Kurpnieka āmurs pēc katra sitiena: Kapeika, kapeika!

— 2, 1530. Cesvaines vsk., Marta Strupīte, dzr. Cesvaines pag., Madonas apr.

Šķidru putru vārot, putraimi sarunajas, skrejot par podiņu: Kur tu, tur es. — Biezā putrā tie saka: Tu te pat, es te pat.

— 137, 684. Anna Rubine, dzr. Ipiķu pag., Valmieras apr.

Kapu zvans: Kap kalna, lien bedre.

— 83, 86. M. Ripa, dzr. Zemites pag., Tukuma apr., teic. Anna Cielava.

Kapsētas zvans bagatam: Grūd elle, sviēd elle. — Nabagam: Kranci, maize, Kranci, maize.

— 2, 1543. Cesvaines vsk., Marta Strupīte, dzr. Cesvaines pag., Madonas apr.

Kapsētas zvans nabagam: Ķiļķeni kausā lupatiņu kulitē, ķiļķeni kausā lupatiņu kulitē.

— 358, 826. Smārdes Ozolnieku pamsk., Tukuma apr., Pauline Ozola.

Ķekavas zvans: Slinkas un laiskas, slinkas un laiskas.

— 220, 243. Valsts Bauskas vsk., Auguste Auza, Rundāles pag., Bauskas apr.

Penkules baznīcas zvans: Šim santims, tam santims, man pašami div' santim!

— 220, 248. Valsts Bauskas vsk., Auguste Auza, dzr. Rundāles pag., Bauskas apr.

Senbergas lielais katoļu baznīcas zvans: Lutars elle! Lutars elle! — Mazais luterāņu zvans: Katols priekšā, nelaiž iekšā! Katols priekšā, nelaiž iekšā!

— 220, 244. Valsts Bauskas vsk., Auguste Auza, dzr. Rundāles pag., Bauskas apr.

Aluksnes zvans: Grūd elle, grūd elle, grūd elle.

— 142, 1959. Fr. Krēsliņš, dzr. Beļavā un Vecgulbenē, Madonas apr.

Pliskavas zvani, kad latvieši braucot pret Pliskavu, tad krievi zvanot: Tri kalači za kopeiku, tri kalači za kopeiku! — Bet kad iebraukuši pilsētā,

- tad sakot zvanit: Tri kopeiki za kalač, tri kopeiki za kalač!
- 41, 110. Otto Timans, dzr. Alsviķu pag., Valkas apr.
- Pareizticīgo baznīcas zvani: Purpura lindraki, pakulu krekli, purpura lindraki, pakulu krekli.
- 2, 1045. Cēsvaines vsk., Helda Masule, dzr. Bērzaunes pag., Madonas apr.
- Pareizticīgo zvani: Baltie kriņģeļi, mellie kriņģeļi, baltie kriņģeļi, mellie kriņģeļi.
- 2, 1028. Cēsvaines vsk., Marija Jirgene, dzr. Vaidavā, Valmieras apr., teic. E. Bringele, dzr. Straupē, Cēsu apr.
- Pareizticīgo zvani: Div' zil' biksīts, stripain' oder', div' zil' baksīts, stripain' oder'!
- 2, 1030. Cēsvaines vsk., Marija Jirgene, dzr. Vaidavā, Valmieras apr., teic. Anna Jirgene, dzr. Straupē, Cēsu apr.
- Lut. baznīcas zvani: Div' balt', div' mell', div' balt', div' mell'!
- 2, 1031. Cēsvaines vsk., Marija Jirgene, dzr. Vaidavā, Valmieras apr., teic. Aleksandrs Paeglis, dzr. Straupē, Cēsu apr.
- Lut. baznīcas zvani, bagatam: Kur liks mant', kur liks mant'.
- 2, 1033. Cēsvaines vsk., Marija Jirgene, dzr. Vaidavā, Valmieras apr., teic. Anna Pods, dzr., Cēsis.
- Tukuma zvans: Stāvi klusu, stāvi klusu.
- 83, 85. M. Ripa, dzr. Zemītes pag., Tukuma apr., teic. Anna Cielava.
- Muižu zvans: Šim ķilķens, tam ķilķens, nammeītai pusķilķens.

-10
— 83, 87. M. Ripa, dzr. Zemītes pag., Tukuma apr.,
teic. Anna Cielava.

Muižas darbiniekus ēdiena laika ar klapī saklapeja:
Apaļ rāciņ, teļa gaļa vāras, apaļ rāciņ, teļa gaļa
vāras.

— 74, 562. Jānis Sedols, dzr. Bartā, Liepājas apr.
Zīlītī (māriņu) uzruna: Dū-dū zilīte, atnes man
pien' un medu.

— 29, 85. A. Karlivans, dzr. Rencenu pag., Valmie-
ras apr., teic. Valters Balodis.

Biz, biz mārīte, kur tu mani vedīsi, kāzas, beres,
kristībās.

— 32, 985. Irma Medne, dzr. Ozolnieku pag., Jel-
gavas apr.

Biz, biz mārīte, kur tu mani vedīsi, vai kalniņā, vai
vai lejiņā, vai rožu dārziņā.

— 32, 984. Irma Medne, dzr. Ozolnieku pag., Jel-
gavas apr.

Buru, buru, Dievgosniņa,
Uz kuru pusi mana brūte,
Vai tur, vai tur, vai tur? —
Areče, šijās mājās ir.

— 9, 1, 8. Nicas Otaņķu pamsk., Liepājas apr., Jā-
nis Aļļis, dzr. Nicas pag., Liepājas apr.

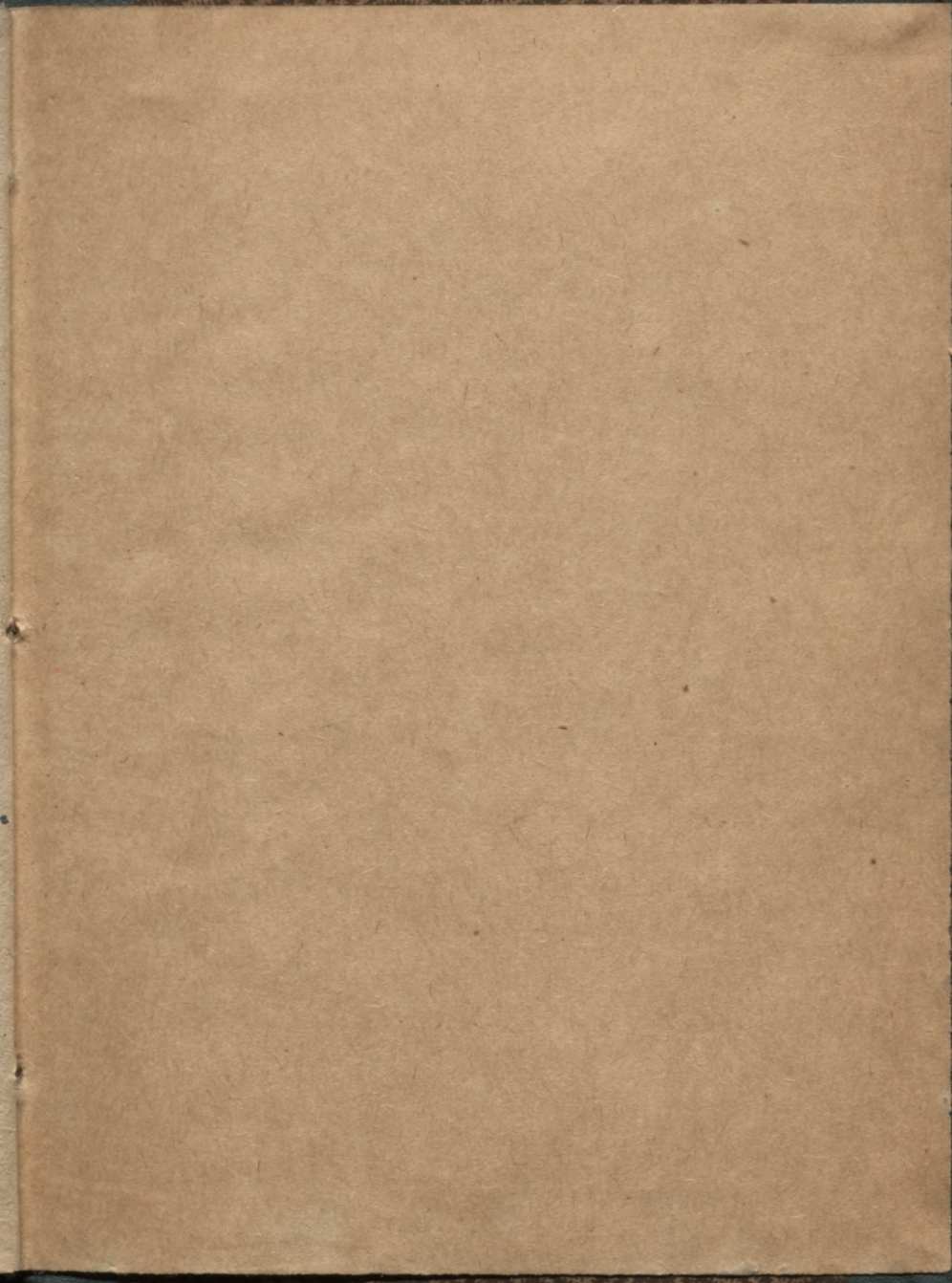
Kādreiz kāds klibš pāris gājis baznīcā pie laulības.
Virš gājis un skaitījis šoļiem līdz: Ka to zi-
natu, ta neprecetu, ka to zīnatu, ta neprecetu.

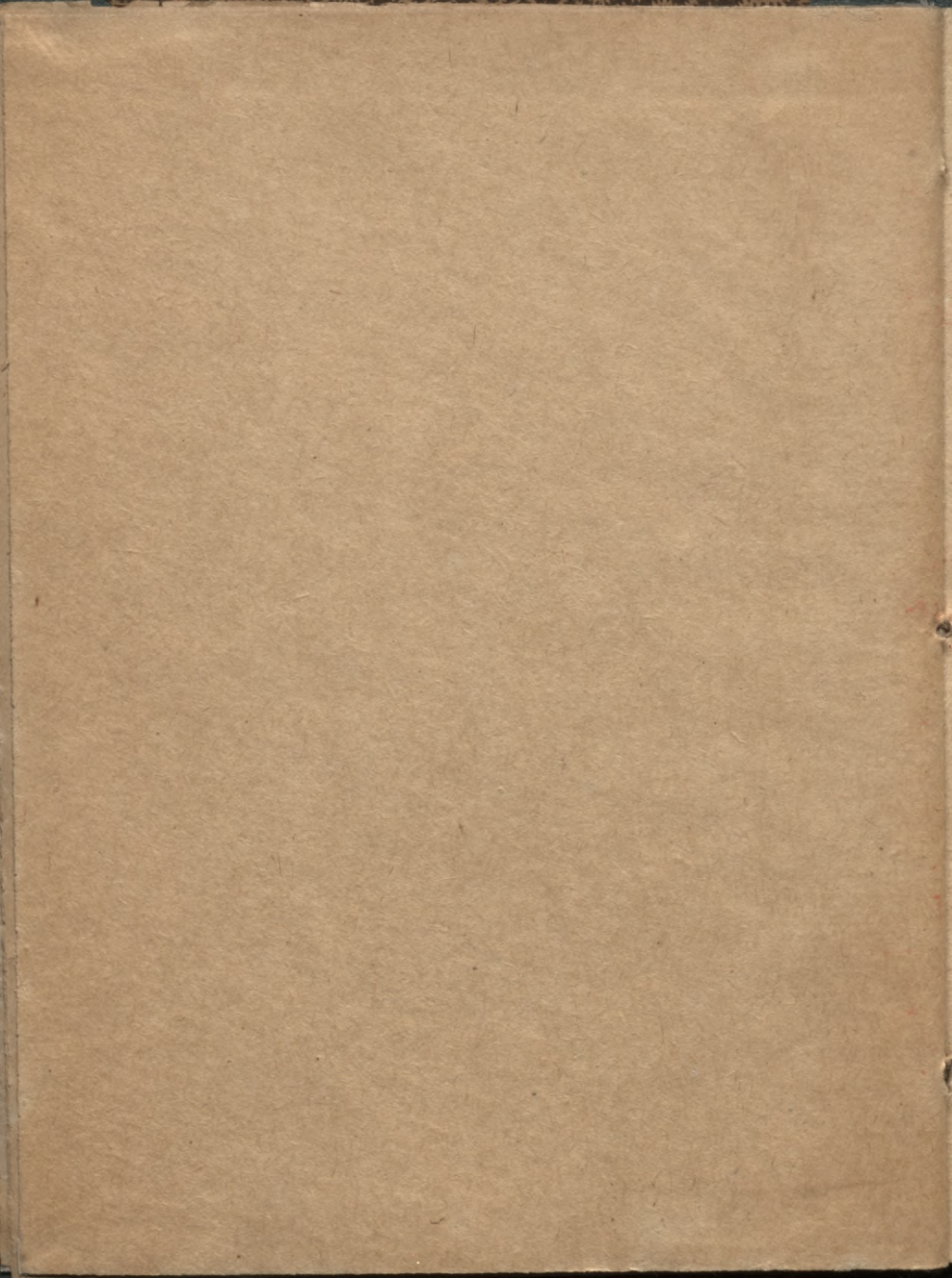
— Sieva gājusi tāpat klibodama un skaitījusi:
Kas andelets, tas andelets, kas andelets, tas an-
delets.

— 23, 9994. K. Bukums, dzv. Valmierā, teic. Kri-
stīne Steinberga, dzr. Ozolu pag., Valmieras apr.

LATVIJU KULTŪRA RĪGA

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309065283